

MÜSTƏQIL AUDİTORUN RƏYİ

Bank Melli Iran Bakı filialının Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Maliyyə hesabatları üzrə auditor hesabatı

Biz Bank Melli Iran Bakı filialının 31 dekabr 2012-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyətinə dair hesabatı, həmin tarixdə tamamlanan il üzrə məcmu gəlirlər, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatların Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və eləcə də saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən bu maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Həmin standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və audit elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş proseduralar auditorların mülahizəsindən, eləcə də fərqlilik və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisəsinin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir.

Biz hesab edirik ki, bu şərti audit rəyini bildirməyə əsas verən kifayət qədər və uyğun auditor sübutu əldə etmişik.

Rəy

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün mühüm aspektlər baxımından Bankın 31 dekabr 2012-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, onun fəaliyyətinin nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq həmin tarixdə başa çatan il üçün düzgün əks etdirir.

Digər Qeydlər

Bankın Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (ARMB) 2014-cü il yanvarın 1-dən Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların məcmu kapitalının minimum miqdarının 50 milyon manata qədər artırılması ilə bağlı tələbinə riayət etməsində qeyri-müəyyənlik davam edir. Biz rəyimizdən bu məsələ ilə bağlı imtina etmirik.

Bakı, Azərbaycan Respublikası
16 aprel 2013-cü il

Bank Melli İran Bakı Filialı
Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	24,070,736	24,846,872
Digər banklar və maliyyə institutlarından almacaq vəsaitlər	8	33,390,396	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	4,398,126	4,201,674
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	10	2,897,701	-
Binalar və avadanlıqlar	11	4,292,846	4,407,813
Gəlir vergisi aktivləri		141,515	-
Qeyri-maddi aktivlər	11	50,299	27,140
Digər aktivlər	12	735,923	355,321
CƏMİ AKTİVLƏR		69,977,542	73,673,357
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	13	46,518,975	48,993,951
Müştəri hesabları	14	1,979,795	2,787,657
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	21	2,752	9,322
Digər öhdəliklər	15	27,056	47,219
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		48,528,578	51,838,149
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	16	22,408,701	22,408,701
Binalar üzrə yenidənqiyəmətləndirmə ehtiyatı		5,683	7,883
Bölüşdürülməmiş mənfəət/(Yığılmış zərər)		(965,420)	(581,376)
CƏMİ KAPİTAL		21,448,964	21,835,208
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		69,977,542	73,673,357

İdarə heyəti adından:

Hüseynzadə Niri Manuçehr Əbdüləli

İdarə Heyətinin Sədri

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu

Baş Mühasib

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeyd	31 Dekabr 2012- ci il tarixinə bitən	31 Dekabr 2011- ci il tarixinə bitən
Faiz gəlirləri	17	2,129,753	2,559,019
Faiz xərcləri	17	(195,616)	(457,597)
Xalis faiz gəlirləri		1,934,137	2,101,422
Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat		(979,409)	(268,234)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		954,728	1,833,188
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir - zərər çıxılmaqla	18	(10,835)	103,387
Haqq və komissiya gəlirləri	19	154,148	399,285
Haqq və komissiya xərcləri	19	(55,966)	(98,204)
Digər gəlirlər	20	-	-
Vergidən əvvəlki mənfəət		1,042,095	2,237,656
Əməliyyat xərci	20	(1,434,909)	(1,543,818)
Vergidən əvvəlki mənfəət		(392,814)	693,838
Mənfəət vergisi xərci	21	6,570	(227,065)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		(386,244)	466,773
İl üzrə digər məcmu gəlirlər		-	-
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİRLƏR		(386,244)	466,773

İdarə heyəti adından:

Hüseynzadə Niri Manuçehr Əbdüləli

İdarə Heyətinin Sədri

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu

Baş Mühasib

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Səhmdar kapital	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Digər ehtiyatlar	Cəmi kapital
31 Dekabr 2010-cu il	14,630,651	(1,050,349)	10,083	13,590,385
Adi səhmlərin buraxılması	7,778,050	-	-	7,778,050
İl üzrə məcmu gəlir	-	466,773	-	466,773
Yenidən qiymətləndimə üzrə ehtiyata köçürmə	-	2,200	(2,200)	-
31 Dekabr 2011-ci il	22,408,701	(581,376)	7,883	21,835,208
İl üzrə məcmu gəlir	-	(386,244)	-	(386,244)
Yenidən qiymətləndimə üzrə ehtiyata köçürmə	-	2,200	(2,200)	-
31 Dekabr 2012-ci il	22,408,701	(965,420)	5,683	21,448,964

İdarə heyəti adından:

Hüseynzadə Niri Manuçehr Əbdüləli

İdarə Heyətinin Sədri

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu

Baş Mühasib

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat
(Azərbaycan Manatı ilə)

Qeyd	31 Dekabr 2012-ci il tarixinə bitən	31 Dekabr 2011-ci il tarixinə bitən
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTİNİN HƏRƏKƏTİ:		
Mənfəət vergisindən əvvəl (zərər) / mənfəət	(392,814)	693,838
Düzəlişlər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlərdə azalış/(artış)	152,848	258,038
Amortizasiya və köhnəlmə xərcləri	218,526	213,233
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar üzrə faiz gəliri	(47,179)	-
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə kurs fərqlərindən mənfəət	22,504	(103,387)
Aktiv və passivlərdə dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri	(46,115)	1,061,722
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişmələr:		
Əməliyyat aktivlərində (artımlar)/azalışlar:		
Banklardan alınacaq vəsaitlər	5,665,641	(19,796,327)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	398,938	1,605,132
Digər aktivlər	(380,602)	152,141
Əməliyyat öhdəliklərində artımlar/(azalışlar):		
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(2,474,976)	13,655,744
Müştəri hesabları	(807,862)	(1,594,182)
Digər öhdəliklər	(20,163)	(30,397)
Vergi tutulmalardan əvvəl daxil olan pul vəsaitləri:	2,334,861	(4,946,167)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(121,317)	(227,065)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(istifadə olunan) pul vəsaitləri	2,213,544	(5,173,232)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTİNİN HƏRƏKƏTİ		
Bina və avadanlıqların alınması	(91,318)	(3,657)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	(35,400)	(3,794)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların alınması	(17,861,684)	-
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların satışı üzrə daxilolmalar	15,011,171	-
Torpaq, tikili və avadanlıqların satışından daxilolmalar	-	21,929
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə olunan pul vəsaitləri	(2,977,231)	14,478
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL		
Nizamnamə kapitalının artırılması	-	7,778,050
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri	-	7,778,050
Xarici valyuta kurslarındakı dəy. pul və pul vəs. ekvivalentləri	(12,449)	-
XALIS PUL VƏ PUL EKVIVALENTLƏRİ ARTIMLARI / (AZALMALARI)	(776,136)	2,619,296
PUL VƏ PUL EKVIVALENTLƏRİ, hesabat ilinin əvvəlinə	7 24,846,872	22,227,576
PUL VƏ PUL EKVIVALENTLƏRİ, hesabat ilinin sonunda	7 24,070,736	24,846,872

İdarə heyəti adından:

Hüseynzadə Niri Manuçehr Əbdüləli

İdarə Heyətinin Sədri

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Rəhimli Elxan Rəşad oğlu

Baş Mühasib

16 Aprel 2013-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Bank Melli İran Bakı Filialı

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

(Azərbaycan Manatı ilə)

1 Giriş

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") üçün tərtib edilmişdir. Bankın əsas işgüzar fəaliyyəti kommersiya və pərakəndə bank əməliyyatlarından ibarətdir.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən nəzarət altında və ona verilmiş 124 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

31 dekabr 2012-ci il üzrə aşağıdakı səhmdarlar Bankın buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

Səhmdarlar	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
	%	%
"Bank Melli İran" İran İslam Respublikası	100	100

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Nobel prospekti23

Bakı, AZ 1025

Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən digər ölkələrdə sərbəst dönərlə olmayan valyuta, xarici valyuta əməliyyatları üzrə ciddi nəzarət və nisbətən yüksək inflyasiya səviyyəsi və iqtisadi artım mövcuddur. Azərbaycanın bank sektoru ictimai fikirdəki mənfi dəyişikliklərə və iqtisadi şəraitə qarşı həssasdır.

Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

Qlobal maliyyə bazarlarındakı son qeyri-sabitlik. 2007-ci ilin ortalarında başlamış qlobal likvidlik böhranı kapital bazarlarında maliyyələşdirmə səviyyəsinin aşağı düşməsinə, banklararası kredit dərəcələrinin mütəmadi olaraq artmasına səbəb olmuşdur. Bu işə müştərilərə verilmiş yeni kreditlər və avansların sayının əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına və mümkün olduqda beynəlxalq təşkilatlar və digər yerli banklardan borc vəsaitlərinin alınması zamanı maliyyələşdirmə xərclərinin artmasına gətirib çıxarıb.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləndirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Bank qarşılıqlı surətdə əvəzləndirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir.

Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyini təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("müntəzəm" alış və satışlar), Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

İlkin uçotdan sonra maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metoduna əsasən amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda.

Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivi satış üzrə məhdudiyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Məhdudlaşdırılmış məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir və bu səbəbdən pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatının tərtib edilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə Bank tərəfindən müxbir banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Bankın derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Bankın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın (“zərər halları”) nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri Bank üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər il üzrə mənfəət və zərəre aid edilir.

Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivləri (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Bankda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri Banka aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Bankın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfə dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qeydə alınır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər Bank üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri bankdakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir.

Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılarsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesabında qeydə alınır.

Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zamanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zamanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zamanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərində daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar, yığılmış amortizasiyanı və lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə və ya aşağıda göstəriləni kimi yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma dəyərsizləşmə məbləğinin kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan həcmdə mənfəət və zərəre aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Binalar	2%
Kompüter və rabitə avadanlıqları	20%
Mebel, qurğular və sair	20%
Nəqliyyat vasitələri	20%
Digər aktivlər	20%

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Bankın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Bank aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı xidmət müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxtəlif banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısındakı qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident bankların və maliyyə institutları tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər və depozitlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərində qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsi ilə asılı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Bankın müəssisələrinin funksional valyutası həmin müəssisələrin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın bütün müəssisələrinin funksional valyutası və Bankın hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə qüvvədə olan valyuta məzənnələri:

1 ABŞ Dolları = 0.7850AZN (31 dekabr 2011: 1 ABŞ Dolları = 0.7865 AZN)

1 Avro = 1.0377 AZN (31 dekabr 2011: 1 Avro = 1.0178 AZN)

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

Səhm üzrə mənfəət. İmtiyazlı səhmlər geri qaytarılan deyil və kapitalda iştirak hüququ verən səhmlər kimi nəzərdən keçirilir. Səhm üzrə gəlir Bankın sahibkarlarına aid olan mənfəət və ya zərərin hesabat ili ərzində dövriyyədə olan kapitalda iştirak hüququ verən səhmlərin orta miqdarına bölünməsi ilə müəyyən olunur.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Bank, növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərər. Bank müntəzəm olaraq kredit portfelləri üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məcmu gəlirlər haqqında hesabatda əks etdirilməsini müəyyən edərkən, Bank kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür.

Bu göstəricilərə, Bankdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya Bankdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfi dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər tətbiq edir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 28 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik mövcud planları, əməliyyatların maliyyə nəticələrini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almışdır.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

1 yanvar 2012-ci il tarixindən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər Bank üçün məcburi xarakter daşıyır:

Dəyişdirilmiş BMS 1 Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı. Bu Standarta dəyişiklik 2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2012-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Bu Standarta dəyişiklik məcmu mənfəət haqqında hesabatda sair məcmu gəlirlərin qeydə alınma qaydasını dəyişmişdir. Bu dəyişikliyə əsasən müəssisələr sair məcmu gəlirlərin tərkibində qeydə alınmış maddələrin gələcəkdə mənfəət və ya zərəre keçirilə bilməsi baxımından iki kateqoriyə bölməlidirlər.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Bankın 1 yanvar 2012-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Bank tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərtlər dərc olunmuşdur:

BMHS 9, “Maliyyə Alətləri Hissə 1: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə” BMHS 9, 2011-ci ilin noyabr ayında dərc edilmişdir və 39 sayılı BMS-də maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi bölmələrini əvəz edir. Onun əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

- Maliyyə aktivləri iki qiymətləndirmə kateqoriyasında təsnifləşdirilməlidir: ilkin qiymətləndirmədən sonra ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktivlər və ilkin qiymətləndirmədən sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə qiymətləndirilən aktivlər. Təsnifləşdirmə ilə bağlı qərar ilkin uçot zamanı qəbul edilməlidir. Təsnifləşdirmə, müəssisənin maliyyə alətlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modeldən və alət üzrə nağd pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.
- Maliyyə aləti yalnız borc aləti olduqda ilkin qiymətləndirmədən sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilir. Eyni zamanda bu aktiv aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir: (i) müəssisənin biznes modelinin məqsədi aktiv saxlamaq yolu ilə onun yaratdığı nağd pul axınlarını əldə etməkdən ibarətdir və (ii) aktivin yaratdığı nağd pul axınları yalnız əsas məbləği və faiz ödənişlərini əks etdirir (yəni, maliyyə aləti yalnız ‘kreditin ən sadə xüsusiyyətlərinə’ malikdir). Bütün digər borc alətləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməlidir.
- Bütün pay alətləri ilkin qiymətləndirmədən sonra ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməlidir. Satış üçün nəzərdə tutulan pay alətləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməli və əks etdirilməlidir. Bütün digər pay qoyuluşları ilə bağlı ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirmə üzrə realizasiya edilməmiş və realizasiya edilmiş gəlir və zərərlərin mənfəət və zərər kimi deyil, digər məcmu gəlirlər kateqoriyasında uçota alınması üçün ilkin uçot zamanı yekun seçim edilə bilər. Ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirmə üzrə gəlir və xərclər mənfəət və zərəyə aid edilmir. Bu seçim hər bir maliyyə aləti üçün fərdi qaydada tətbiq edilə bilər. Dividendlər, investisiya üzrə gəlirləri əks etdirdiyinə görə mənfəət və zərər hesabında göstərilməlidir.
- Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və ölçülməsi ilə bağlı BMS 9-un əksər tələbləri dəyişdirilmədən 9 sayılı BMHS-ə köçürülmüşdür. Əsas dəyişiklik mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edilmiş daxili kredit riski üzrə dəyişikliklərin effektiv müəssisələr tərəfindən sair məcmu gəlirlərin tərkibində açığlanması tələbindən ibarətdir.

BMHS 9, 1 yanvar 2013-cü il tarixindən məcburi şəkildə tətbiq edilir, lakin həmin standartın bu tarixdən əvvəl tətbiqinə icazə verilir.

BMHS 10 “Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları” 1 yanvar 2013-cü il və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Yeni standart BMS 27 “Konsolidə edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları” və SŞK-12 “Konsolidasiya - Xüsusi Məqsədli Müəssisələr” standartlarını əvəz edir. BMHS 10 hal-hazırda SŞK-12 çərçivəsində olan şəxslərin daxil olduğu bir nəzarət modelini təqdim edir. Yeni üç addım nəzarət modelinə əsasən, bir investoriinvestisiya edilmiş müəssisəyə nəzarət edir, və ya investisiya olunmuş müəssisənin yekunlarında hüquqlarına malikdir və bu yekunlara təsir edə bilmək qabiliyyəti vardır və nəzarət ilə gəlirlər arasında sıx əlaqə vardır.

Konsolidasiya prosedurları BMS 27 (2008)-də olduğu kimi saxlanılıb. Əgər BMHS 10-un qaydaları əvvəlki konsolidasiya və ya qeyri-konsolidasiyaya dəyişiklik etmədikdə, standartın ilkin tətbiqi üzrə mühasibat uçotuna heç bir düzəlişlər tələb olunmur.

Investisiya obyektinin konsolidasiya və ya qeyri-konsolidasiya olunmasına dair dəyişikliklərlə nəticələndikdə, yeni standart nəzarət yarandığı və ya itirildiyi tarixdən retrospektiv qaydada tətbiq olunmalı, praktiki olmadıqda, hazırki dövr ola biləcək ən yaxın dövrün başlanğıcından tətbiq olunmalıdır. BMHS 10-un erkən qəbuluna müəssisənin həmçinin MHBS 11, BMHS 12 və BMS 28 (2011)-in erkən qəbulu təmin olunmağa icazə verilir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

BMHS 11 "Birgə Razılaşıdırılmalar" 1 yanvar 2013-cü il və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün retrospektiv tətbiq ilə qüvvəyə minir. Yeni standart BMS 31 "Birgə müəssisələrdə iştirak payı" standartını əvəz edir. BMHS 11 təqdim etdiyi əsas dəyişiklik bütün birgə razılaşıdırılmalar ya proporsional formada konsolidə edilmiş birgə əməliyyatlar və ya iştirakpayı metodu tətbiq olunan birgə müəssisələr kimi ya təsnif edilir. Müqavilənin növü birgə razılaşıdırmanın strukturundan yaranan razılaşıdırmada tərəflərin hüquq və öhdəlikləri, hüquqi forması, müqavilənin forması, digər faktlar və şərtlər əsasında müəyyən edilir.

Yeni standart əsasən tərəflərin hamısı birgə nəzarətdə iştirak etmədikləri halda belə birgə razılaşıdırmanın bütün tərəfləri BHMS 11-in qaydalarına uyğun olaraq iştirak edirlər. BMHS 11 erkən qəbuluna müəssisənin həmçinin MHBS 10, BMHS 12 və BMS 28 (2011) standartlarının erkən qəbulunun təmin edilməsi ilə icazə verilir.

BMHS 12 "Digər şəxslərin maraqları açıqlanması" 1 yanvar 2013 və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Yeni standart törəmə, birgə müəssisələrin, asılı və konsolidə edilməmiş, strukturlaşdırılmış müəssisələrdə maraqlara malik digər şəxslər üçün hesabat açıqlaması tələb edir. Maraqlar digər müəssisənin fəaliyyətində olan yekunlarında digər tərəflərin payının müqavilə və qeyri-müqavilə əsasında müəyyən edilir.

Genişləndirilmiş və yeni açıqlama istifadəçiləri müəssisənin digər şəxslərinin maraqları və müəssisənin maliyyə vəziyyətinə, maliyyə nəticələrinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə həmin maraqların təsiri ilə bağlı risklərin xarakterini qiymətləndirmək üçün təmin etməkdir. Müəssisələr erkən digər yeni və düzəliş edilmiş standartların erkən qəbuluna ehtiyac olmadan BMHS 12 açıqlamalarının bir hissəsini təqdim edə bilər. Lakin BMHS 12 tam olaraq erkən qəbul edilərsə, BMHS 10, BMHS 11 və BMS 28 (2011) də erkən qəbul olunmalıdır.

BMHS 13 "Ədalətli dəyər Qiymətləndirməsi" 1 yanvar 2013 və ya sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Yeni standart ədalətli dəyəri qiymətləndirməsinə aid BMHS-lər olan ədalətli dəyəri qiymətləndirməsinə aid qaydaları doğru bir mənə ilə fərdi şəkildə əvəz edir.

Bu, ədalətli dəyərinin yenidən baxılmış anlayışını təmin edir, ədalətli dəyərinin ölçülməsinə dair bir çərçivə yaradır və ədalətli dəyərə dair açıqlama tələblərini müəyyən edir. BMHS 13 aktivlər və ya öhdəliklər üçün ədalətli dəyərin yeni tələblərini təqdim etmir, nə də standartlarda hal-hazırda mövcud olan ədalətli dəyərinin ölçülməsi üçün praktiki istisnaları aradan qaldırmır. Standartın erkən qəbuluna perspektiv tətbiq ilə icazə verilir. İlk tətbiqdən öncəki dövrlər üçün müqayisəli açıqlanma tələb olunmur.

Dəyişdirilmiş BMS 19 "İşçilərə Ödənişlər" müəyyən edilmiş ödənişlər və əmək müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı müavinətlərdən ibarət pensiya planı üzrə xərclərin tanınmasına və qiymətləndirilməsinə, eləcə də işçilərə bütün ödənişlərlə bağlı məlumatların açıqlanması qaydasına əhəmiyyətli dəyişikliklər edir. Bu standart müəyyən edilmiş ödənişlərdən ibarət pensiya planı üzrə ödənişlərin tanınması prinsiplərini müəyyən edir, belə ki, onların ödənilməsi zaman deyil, məhz yarandığı zaman tanınmasını tələb edir və tanınma ilə bağlı ətraflı göstərişlər və instruksiyalar təqdim edir. Bu standartda dəyişiklik 2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

Dəyişdirilmiş BMS 27 "Fərdi Maliyyə Hesabatları" ana şirkət və ya ilkin dəyerdə, eləcə də 39 sayılı BMS "Maliyyə Alətləri: Tanınma və Ölçülmə" və ya 9 sayılı BMHS "Maliyyə Alətləri" əsasında tanınma bilən investisiya qoyuluşuna sahib investor tərəfindən hazırlanmış fərdi maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında investisiyaların uçotu və məlumatların açıqlanması ilə bağlı tələbləri müəyyən edir. Dəyişiklik eyni zamanda dividendlərlə bağlı uçot siyasəti və müxtəlif açıqlamalar üzrə tələbləri müəyyən edir. Bu standartda dəyişiklik 2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

Dəyişdirilmiş BMS 28 "Assosiasiya Olunmuş və Birgə Müəssisələrə Investisiyalar". Dəyişiklik assosiasiya olunmuş və ya birgə müəssisələrdə investisiyaların pay iştirakı metodu ilə tanınması qaydalarını, və hansı şərtlərdə bu qaydalardan kənarlaşmanın mümkün ola biləcəyi məqamları müəyyən edir.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)**

Bu dəyişiklik, həmçinin, assosiasiya olunmuş müəssisənin “əhəmiyyətli təsir” konseptinə uyğun müəyyənləşdirilməsini təyin edir. Bu standartla dəyişiklik 2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir.

Yuxarıda başqa cür göstərilmədiyi hallarda, hazırkı yeni standartlar və şərtlər Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

31 dekabr 2012-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Nağd pul	554,270	550,577
ARMB-dəki qalıqlar	11,963,239	10,430,261
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər:		
- Azərbaycan Respublikasında	6,254,126	8,182,023
- Digər ölkələrdə	6,125,662	5,957,394
Çıxılın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(826,561)	(273,383)
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,070,736	24,846,872

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011 tarixlərinə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankındakı pul vəsaitlərinin qalıqlarına müvafiq olaraq 217,874AZN və 239,985AZN məbləğində məcburi ehtiyat depozitləri daxildir.

31 dekabr 2012-cü il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Nağd pul	554,270	-	-	554,270
-Azərbaycan Respublikasında	-	11,963,239	5,427,565	17,390,804
-Digər ölkələrdə	-	-	6,125,662	6,125,662
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	554,270	11,963,239	11,553,227	24,070,736
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	554,270	11,963,239	11,553,227	24,070,736

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri (davamı)**

31 dekabr 2011-cu il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Nağd pul	550,577	-	-	550,577
-Azərbaycan Respublikasında	-	10,430,261	7,908,640	18,338,901
-Digər ölkələrdə	-	-	5,957,394	5,957,394
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	550,577	10,430,261	13,866,034	24,846,872
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	550,577	10,430,261	13,866,034	24,846,872

8 Banklardan və Digər Maliyyə Təşkilatlarından Alınacaq Vəsaitlər

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	34,208,896	39,874,537
Çıxılın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(818,500)	(40,000)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	33,390,396	39,834,537

31 dekabr 2012-ci il tarixində banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Qeyri-rezident maliyyə təşkilatlarında yerləşdirilən vəsait	Digər banklarda qısamüddətli depozitlər	Digər banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Azərbaycan bankları	-	33,390,396	-	33,390,396
- İƏİT ölkələri	-	-	-	-
- Qeyri-İƏİT ölkələri	-	-	-	-
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	-	33,390,396	-	33,390,396

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***8 Banklardan və Digər Maliyyə Təşkilatlarından Alınacaq Vəsaitlər (davamı)**

31 dekabr 2011-cu il tarixində banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Qeyri-rezident maliyyə təşkilatlarında yerləşdirilən vəsait	Digər banklarda qısamüddətli depozitlər	Digər banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Azərbaycan bankları	-	39,834,537	-	39,834,537
- İƏİT ölkələri	-	-	-	-
- Qeyri-İƏİT ölkələri	-	-	-	-
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	-	39,834,537	-	39,834,537

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011 tarixlərinə balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2012 tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin təxmini ədalətli dəyəri 33,390,396 AZN (2011: 39,834,537 AZN) olmuşdur.

Hazırki maliyyə hesabatlarında Bank lisenziyası Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən geri alınmış Birlikbank ASC-də ümumi məbləği 9,812,500AZN təşkil edən əmanətlər yerləşdirmişdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bank bu əmanətlərin dəyərsizləşməsi üzrə heç bir ehtiyat yaratmamışdır. Birlikbank yuxarıda göstərilən əmanətləri geri ödəmək imkanında olmadığı halda, Bank mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər. Məbləğ Baş Ofis tərəfindən Bankda yerləşdirilmiş depozitlərlə təmin olunmuşdur.

Hazırki maliyyə hesabatlarında Bank lisenziyası Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən geri alınmış Debutbank ASC-də ümumi məbləği 40,000 AZN təşkil edən əmanətlər yerləşdirmişdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bank bu əmanətlərin dəyərsizləşməsi üzrə 100% ehtiyat yaratmışdır. Debutbank yuxarıda göstərilən əmanətləri geri ödəmək imkanında olmadığı halda, Bank mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər.

Hazırki maliyyə hesabatlarında Bank lisenziyası Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən geri alınmış Royalbank ASC-də ümumi məbləği 7,785,000 AZN təşkil edən əmanətlər yerləşdirmişdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bank bu əmanətlərin dəyərsizləşməsi üzrə 10% ehtiyat yaratmışdır. Royalbank yuxarıda göstərilən əmanətləri geri ödəmək imkanında olmadığı halda, Bank mühüm dəyərsizləşmə zərəri ilə üzləşə bilər.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar**

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Korporativ kreditlər	3,108,415	3,222,369
Avtomobil kreditləri	1,603,092	986,419
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	1,375,325	1,727,020
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	1,059,585	1,418,220
İstehlak kreditləri	949,371	1,009,431
İstehsal ilə bağlı kreditlər	174,210	288,354
Tikinti ilə bağlı kreditlər	34,643	36,587
Kredit kartları	-	26,938
Kənd təsərrüfatı ilə bağlı kreditlər	30,167	14,940
Nəqliyyat və rabitə ilə bağlı kreditlər	-	3,468
Çıxılın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(3,936,682)	(4,532,072)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,398,126	4,201,674

Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ədalətli dəyəri 31 dekabr 2012-ci ildə 4,398,126 AZN (31 dekabr 2011: 4,201,674 AZN) təşkil etmişdir.

Bank Melli İran Bakı Filialı
31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

2012-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
1 yanvar 2012-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,055,501	134,093	69	295	27,849	431,318	449,561	353,966	76,368	3,052	4,532,072
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	-	-	301	-	-	-	-	87,142	-	87,443
İl ərzində dəyərsizləşmə üçün ehtiyatın bərpası	(4,939)	(71,446)	(69)	-	(11,382)	(118,601)	(315,328)	(158,016)	-	(3,052)	(682,833)
İl ərzində silinmiş ümitsiz borclar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31 dekabr 2012-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,050,562	62,647	-	596	16,467	312,717	134,233	195,950	163,510	-	3,936,682

2011-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
1 yanvar 2011-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,104,899	122,509	261	466	75,601	416,689	206,707	228,563	117,600	739	4,274,034
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	5,840	11,584	250	-	8,520	14,629	242,854	125,403	10,744	2,313	422,137
İl ərzində dəyərsizləşmə üçün ehtiyatın bərpası	(55,238)	-	(442)	(171)	(56,272)	-	-	-	(51,976)	-	(164,099)
İl ərzində silinmiş ümitsiz borclar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31 dekabr 2011-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,055,501	134,093	69	295	27,849	431,318	449,561	353,966	76,368	3,052	4,532,072

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
<i>Fiziki şəxslər</i>				
Avtomobil kreditləri	1,603,092	19.23%	986,419	11.29%
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	1,375,325	16.50%	1,727,020	19.77%
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	1,059,585	12.71%	1,418,220	16.24%
İstehlak kreditləri	949,371	11.39%	1,009,431	11.56%
İstehsal ilə bağlı kreditlər	174,210	2.09%	288,354	3.30%
Tikinti ilə bağlı kreditlər	34,643	0.42%	36,587	0.42%
Kredit kartları	-	0.00%	26,938	0.31%
Kənd təsərrüfatı ilə bağlı kreditlər	30,167	0.36%	14,940	0.17%
Nəqliyyat və rabitə ilə bağlı kreditlər	-	0.00%	3,468	0.04%
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	5,226,393	62.71%	5,511,377	63.10%
Korporativ kreditlər				
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	1,526,704	18.32%	1,609,244	18.43%
İstehsal ilə bağlı kreditlər	1,581,711	18.98%	1,584,516	18.14%
Tikinti ilə bağlı kreditlər	-	0.00%	28,609	0.33%
Cəmi korporativ kreditlər	3,108,415	37.29%	3,222,369	36.90%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	8,334,808	100.00%	8,733,746	100.00%

31 dekabr 2012-ci il tarixində Bankın kredit portfelində ümumi kredit qalığından 3,343,305 AZN krediti olan 9 iri borcalanı olmuşdur ki, bu da ümumi kredit portfelinin 40.11%-ni təşkil edir (31 dekabr 2011: Bankın kredit portfelində ümumi kredit qalığından 3,465,168 AZN krediti olan 9 iri borcalanı olmuşdur ki, bu da ümumi kredit portfelinin 39.97%-ni təşkil edir).

31 dekabr 2012-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin məbləği 139,049 AZN (31 dekabr 2011: 170,846 AZN). 27-ci Qeydə baxın.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

31 dekabr 2012-ci il tarixində girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
Təminatız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:											
- daşınmaz əmlak	3,108,415	174,210	-	30,167	34,643	1,034,331	1,338,102	191,135	-	-	5,911,003
- daşınan əmlak	-	-	-	-	-	-	-	-	1,578,163	-	1,578,163
- pul depozitləri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- zəminlik	-	-	-	-	-	25,254	37,223	758,236	24,929	-	845,642
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	3,108,415	174,210	-	30,167	34,643	1,059,585	1,375,325	949,371	1,603,092	-	8,334,808

31 dekabr 2011-cu il tarixində girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
Təminatız kreditlər	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:											
- daşınmaz əmlak	3,199,295	264,080	3,468	14,940	36,587	1,298,930	1,687,314	198,459	19,057	9,181	6,731,311
- daşınan əmlak	-	-	-	-	-	-	-	6,418	965,586	-	972,004
- pul depozitləri	-	-	-	-	-	-	-	942	-	-	942
- zəminlik	23,074	24,274	-	-	-	119,290	39,706	803,612	1,776	17,757	1,029,489
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	3,222,369	288,354	3,468	14,940	36,587	1,418,220	1,727,020	1,009,431	986,419	26,938	8,733,746

Bank Melli İran Bakı Filialı
31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər
(Azərbaycan Manatı ilə)

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>											
- 1 ildən artıq kredit tarixçəsi olan iri kredit alanlar	45,871	21,000	-	-	-	177,490	77,208	-	-	-	321,569
- İri yeni kredit alanlar	-	33,052	-	30,167	-	317,215	130,460	79,114	-	-	590,008
- Digərləri	-	-	-	-	18,541	141,838	923,200	601,601	1,205,672	-	2,890,852
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	45,871	54,052	-	30,167	18,541	636,543	1,130,868	680,715	1,205,672	-	3,802,429
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>											
- 30 gündən az gecikdirilmiş	7,703	-	-	-	-	-	9,346	26,751	113,196	-	156,996
- 30 – 90 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	-	77,689	63,499	66,118	111,795	-	319,101
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	7,703	-	-	-	-	77,689	72,845	92,869	224,991	-	476,097
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>											
-90-180 gün gecikdirilmiş	-	57,122	-	-	-	54,891	6,903	32,685	39,009	-	190,610
-180-360 gün gecikdirilmiş	13,341	-	-	-	-	110,820	42,625	18,084	33,392	-	218,262
-360 gün gecikdirilmiş	3,041,500	63,036	-	-	16,102	179,642	122,084	125,018	100,028	-	3,647,410
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	3,054,841	120,158	-	-	16,102	345,353	171,612	175,787	172,429	-	4,056,282
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	3,108,415	174,210	-	30,167	34,643	1,059,585	1,375,325	949,371	1,603,092	-	8,334,808
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,050,562)	(62,647)	-	(596)	(16,467)	(312,717)	(134,233)	(195,950)	(163,510)	-	(3,936,682)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	57,853	111,563	-	29,571	18,176	746,868	1,241,092	753,421	1,439,582	-	4,398,126

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	İstehsal	Nəqliyyat	Kənd təsərrüfatı	Tikinti	Ticarət və xidmət	Mənzil təmiri	İstehlak kreditləri	Avtomobil kreditləri	Kredit kartları	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>											
- 1 ildən artıq kredit tarixçəsi olan iri kredit alanlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- İri yeni kredit alanlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Digərləri	124,675	143,660	3,468	14,940	-	737,461	1,086,881	581,036	689,510	17,872	3,399,503
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	124,675	143,660	3,468	14,940	-	737,461	1,086,881	581,036	689,510	17,872	3,399,503
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>											
- 30 gündən az gecikdirilmiş	-	-	-	-	8,544	154,362	88,826	48,072	147,637	-	447,441
- 30 – 90 gün gecikdirilmiş	-	12,271	-	-	-	38,891	31,960	10,891	76,385	-	170,398
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	12,271	-	-	8,544	193,253	120,786	58,963	224,022	-	617,839
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>											
-90-180 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-	-	48,179	80,840	14,854	15,326	9,066	168,265
-180-360 gün gecikdirilmiş	114,800	-	-	-	-	87,165	72,808	29,349	13,358	-	317,480
-360 gün gecikdirilmiş	2,982,894	132,423	-	-	28,043	352,162	365,705	325,229	44,203	-	4,230,659
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	3,097,694	132,423	-	-	28,043	487,506	519,353	369,432	72,887	9,066	4,716,404
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	3,222,369	288,354	3,468	14,940	36,587	1,418,220	1,727,020	1,009,431	986,419	26,938	8,733,746
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,055,501)	(134,093)	(69)	(295)	(27,849)	(431,318)	(449,561)	(353,966)	(76,368)	(3,052)	(4,532,072)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	166,868	154,261	3,399	14,645	8,738	986,902	1,277,459	655,465	910,051	23,886	4,201,674

Bank Melli İran Bakı Filialı

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

(Azərbaycan Manatı ilə)

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Bank BMS 39-da (Maliyyə Alətləri:Tanınma və Ölçülmə) göstərilən kredit portfeli üzrə ehtiyat yaratma metodologiyasını tətbiq etmişdir və balans tarixinə çəkilmiş, lakin xüsusi olaraq heç bir fərdi kreditlə müəyyən olunmamış kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar yaratmışdır. Bankın siyasəti kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə xüsusi sübut əldə edilməmişdirsə, hər birkrediti “cari və dəyərsizləşməmiş” kimi təsnifləşdirməyi nəzərdə tutur.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir sinfi üzrə balans dəyəri təxminən 31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixində müştərilərə verilmiş kredit və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri 4,398,126 AZN (2011: 4,201,674 AZN) təşkil etmişdir.

10 Ödəniş Tarixinədək Saxlanılan İnvestisiyalar

	Nominal Faiz %	31 Dekabr 2012	Nominal Faiz %	31 Dekabr 2011
ARMB xəzinə istiqrazları No. 50104934S	2.83%	1,397,380	-	-
ARMB xəzinə istiqrazları No. 50105234S	1.42%	1,001,394	-	-
ARMB xəzinə istiqrazları No. 50104934S	2.65%	498,927	-	-
Çıxılın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat		-	-	-
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların cəmi		2,897,701		-

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-maddi Aktivlər**

	Binalar	Mebel və Avadanlıqlar	Kompüterlər və Kommunikasiya Avadanlığı	Nəqliyyat Vasitələri	Digər Əsas Vəsaitlər	Cəmi Mebel və Avadanlıqlar	Program Təminatı və Lisenziyalar	Cəmi
1 yanvar 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	4,099,981	378,162	33,933	61,417	18,824	4,592,317	32,393	4,624,710
Əlavələr	-	3,540	13,880	3,657	-	21,077	4,214	25,291
Silinmə/Satılma	-	(511)	(1,199)	-	(105)	(1,815)	-	(1,815)
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(87,128)	(12,258)	(16,883)	(4,037)	(203,766)	(9,467)	(213,233)
31 dekabr 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	4,016,521	294,063	34,356	48,191	14,682	4,407,813	27,140	4,434,953
Əlavələr	-	9,000	27,318	55,000	-	91,318	35,400	126,718
Silinmə/Satılma	-	-	-	-	-	-	-	-
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(85,844)	(10,864)	(22,187)	(3,930)	(206,285)	(12,241)	(218,526)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	3,933,061	217,219	50,810	81,004	10,752	4,292,846	50,299	4,343,145
31 dekabr 2010 tarixinə dəyər	4,173,009	443,005	119,845	84,657	19,831	4,840,347	76,516	4,916,863
Yığılmış amortizasiya	(156,488)	(148,942)	(85,489)	(36,466)	(5,149)	(432,534)	(49,376)	(481,910)
31 dekabr 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	4,016,521	294,063	34,356	48,191	14,682	4,407,813	27,140	4,434,953
31 dekabr 2011 tarixinə dəyər	4,173,009	452,005	147,163	139,657	19,831	4,931,665	109,118	5,040,783
Yığılmış amortizasiya	(239,948)	(234,786)	(96,353)	(58,653)	(9,079)	(638,819)	(58,819)	(697,638)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	3,933,061	217,219	50,810	81,004	10,752	4,292,846	50,299	4,343,145

Bakı Bankları Valyuta Birjasında ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün ilkin dəyəri AZN 60 olan ERI elektronik açar və AZN 2,738 dəyərində SYMC endpoint protection 11.0 program təminatı 2012-ci ildə Bankın istifadə haqqı başa çatdığına görə balansdan silinmişdir. Silinmə tarixində bu aktivlər tam köhnəlmişdir.

Tam amortizasiya tarixi 2012-ci il olan əsas vəsaitlər, mebel və avadanlıqlardan 1,026.50AZN, kompüterlər və kommunikasiya avadanlığından 3765AZN, digər əsas vəsaitlərdən 548.70AZN və program təminatı və lisenziyalardan 22,622.93AZN ilkin dəyərləridir.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***12 Digər Maliyyə Aktivləri**

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Qeyri-müəyyən məbləğlər	105,115	103,101
Digər debitorlar	75,441	74,065
Digər əməliyyatlar	-	79,705
Cəmi digər maliyyə aktivləri	180,556	256,871
Ödənilməmiş kreditlər qarşılığında alınmış daşınmaz əmlak	528,930	21,548
Təxirə salınmış xərclər	22,095	36,094
Digər	4,342	40,808
Cəmi digər aktivlər	735,923	355,321

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərində digər aktivlərin ədalətli dəyəri müvafiq olaraq 735,923AZN və 355,321AZN təşkil etmişdir.

13 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər və Müddətli Borc Öhdəlikləri

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Melli İran Bank – Baş Ofis	40,264,424	42,997,631
Eksport Development Bank of Iran	6,206,444	5,878,799
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	5,891	5,675
Digər sığorta şirkətlərinə ödəniləcək qısamüddətli borclar	42,216	111,846
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəlikləri	46,518,975	48,993,951

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərində digər banklara ödəniləcək vəsaitlərinə müddətli borc öhdəliklərinin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixində digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 46,518,975AZN (2011: 48,993,951AZN) təşkil etmişdir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinə 2012-ci ildə 40,264,424AZN (2011: 42,997,631AZN) məbləğində vəsaitlər daxildir ki, bunlar Melli İran Bank – Baş Ofisin depozit və blokladılmış hesabları, habelə müxbir hesablarından ibarətdir.

2012-ci ildə 6,206,444AZN (2011: 5,878,799AZN) məbləğində vəsait Eksport Development Bank of İran bankının müxbir hesablarından ibarətdir.

Bu borc vəsaitləri ilə bağlı Bankın əməl etməli olduğu heç bir xüsusi şərt olmamışdır.

Baş Ofisin 9,812,500 AZN (2011: 9,831,250AZN) məbləğində hesabları həmin məbləğlərin Birlikbankda yerləşdirilməsi səbəbindən blokladılmışdır.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***14 Müştəri Hesabları**

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	403,742	942,756
- Cari hesablar	402,948	616,343
- Müddətli depozitlər	794	326,413
Digər hüquqi şəxslər	67,730	70,678
- Cari hesablar	58,441	61,727
- Bağlanmış müştəri hesabları	9,289	8,935
- Blokləşdirilmiş müştəri hesabları	-	16
Digər hüquqi şəxslər	1,508,323	1,774,223
- Cari hesablar	908,779	883,132
- Bağlanmış müştəri hesabları	581,939	872,068
- Blokləşdirilmiş müştəri hesabları	17,605	19,023
Cəmi müştəri hesabları	1,979,795	2,787,657

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Amount	%	Amount	%
Fiziki şəxslər	1,508,323	76.19%	1,774,223	63.65%
Səfirliklər və konsulluqlar	345,908	17.47%	931,214	33.40%
Xarici dövlətlərin digər təşkilatları	41,471	2.09%	2,985	0.11%
Ticarət və xidmət	28,174	1.42%	24,353	0.87%
Sənaye və istehsal	27,914	1.41%	34,558	1.24%
İctimai təşkilatlar	16,363	0.83%	8,557	0.31%
Tikinti və daşınmaz əmlak	1,267	0.06%	1,672	0.06%
Kənd təsərrüfatı	1,027	0.05%	1,022	0.04%
Nəqliyyat və rabitə	47	0.00%	126	0.00%
Digər	9,301	0.47%	8,947	0.32%
Cəmi müştəri hesabları	1,979,795	100%	2,787,657	100%

31 dekabr 2012-ci il tarixində Bankın müştəri hesablarında vəsaitlərinin ümumi qalığı 1,190,699 AZN olan 26 müştərisi olmuşdur ki, bu da ümumilikdə cəmi müştəri hesablarının 60%-ni təşkil etmişdir.

31 dekabr 2011 tarixində müştəri hesabları üzrə hesablanmış faiz borcları 4,789.31AZN (31 dekabr 2011: 9,705 AZN).

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərində müştəri hesablarının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2012-ci il tarixində müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 1,979,795AZN (2011: 2,787,657AZN) təşkil etmişdir.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***15 Digər Maliyyə Öhdəlikləri**

Digər maliyyə öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Ödənilməkdə olan məbləğlər	4,084	5,051
Qeyri-müəyyən məbləğlər	413	23,078
Digər maliyyə öhdəlikləri	22,549	14,648
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	27,046	42,777
Digər kreditorlar	10	3,167
Təxirə salınmış gəlirlər	-	1,275
Cəmi digər öhdəliklər	27,056	47,219

16 Nizamnamə Kapitalı

Bankın qeydiyyatdan keçmiş və ödənilmiş səhmlərinin məbləği 31 dekabr 2012və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə 22,408,701 AZN təşkil etmişdir. Bankınadi səhmlərinin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Adi səhmlər	Cəmi
31 dekabr 2011-cu il tarixinə qalıq	22,408,701	22,408,701
-buraxılmış yeni səhmlər	-	-
31 dekabr 2012-ci il tarixinə qalıq	22,408,701	22,408,701

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının tələblərinə müvafiq olaraq ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən kommersiya banklarının minimum nizamnamə kapitalı 10 milyon AZN təşkil etməlidir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın nizamnamə kapitalı 22,408,701 AZN təşkil etmişdir.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***17 Faiz Gəlirləri və Xərcləri**

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində aktivlər üzrə faiz gəliri		
- mümkün zərərlər üzrə ehtiyat ayrılmış aktivlər üzrə faiz gəlirləri	2,129,753	2,559,019
Cəmi faiz gəlirləri	2,129,753	2,559,019
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində aktivlər üzrə faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:		
-müşəri kreditləri üzrə faiz gəlirləri	1,051,021	1,014,638
-Banklarda və digər maliyyə institutlarda yerləşdirilmiş vəsaitlər üzrə faiz gəlirləri	1,031,553	1,541,778
-Digər faiz gəlirləri	47,179	2,603
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində aktivlər üzrə cəmi faiz gəliri	2,129,753	2,559,019
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
-Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri	(195,616)	(457,597)
Cəmi faiz xərcləri	(195,616)	(457,597)
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
- Banklardan və digər maliyyə institutlardan alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(139,987)	(313,188)
-Müşəri hesabları üzrə faiz xərcləri	(55,629)	(144,409)
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	(195,616)	(457,597)
Kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlədən əvvəl faiz gəliri	1,934,137	2,101,422

18 Xarici Valyuta ilə Əməliyyatlar Üzrə Gəlirlər

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər – zərər çıxılmaqla aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə
Dilinq əməliyyatları	11,669	(33,133)
Valyuta balanslarının yenidən qiymətləndirilməsi	(22,504)	136,520
Cəmi xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər–zərər çıxılmaqla	(10,835)	103,387

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***19 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri**

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
-Nağd pul əməliyyatları	88,059	276,755
-Hesablaşma əməliyyatları	65,499	78,337
-Qarantıya məktubları	-	6,095
-Plastik kartlarla əməliyyatlar	-	2,034
-Digər əməliyyatlar	590	36,064
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	154,148	399,285
Haqq və komissiya xərcləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	(28,824)	(5,736)
-Nağd pul əməliyyatları	(24,958)	(92,246)
-Plastik kartlarla əməliyyatlar	-	(206)
-Digər əməliyyatlar	(2,184)	(16)
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	(55,966)	(98,204)
Ehtiyatdan əvvəl xalis faiz gəlirləri	98,182	301,081

20 Əməliyyat Xərcləri

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə
İşçilərin əmək haqqı xərcləri	776,181	807,432
Amortizasiya xərcləri	218,526	213,233
Təmir və saxlanma xərcləri	30,142	34,060
Sığorta xərcləri	30,873	32,806
Binaların mühafizə xərcləri	64,737	83,942
Rabitə xərcləri	61,577	70,531
Vergilər, mənfəət vergisindən başqa	75,503	79,314
Hüquqi xərclər	42,928	44,358
Kommunal xidmətlər üzrə xərclər	19,335	30,388
İcarə haqqı	13,743	18,825
Peşəkar xidmətlər	16,750	18,357
Nəşriyyat və dəftərxana xərcləri	2,860	8,441
Reklam xərcləri	4,703	5,090
Üzvlük haqları	7,000	10,000
Qarışıq xərclər	38,821	52,078
Digər əməliyyat xərcləri	31,230	34,963
Cəmi əməliyyat xərcləri	1,434,909	1,543,818

Bank Melli İran Bakı Filialı

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

(Azərbaycan Manatı ilə)

21 Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Azaldan müvəqqəti fərqlər:		
-Binalar və avadanlıqlar	(13,759)	(46,612)
-Digər aktivlər		-
Cəmi azaldan müvəqqəti fərqlər	(13,759)	(46,612)
Qanunla müəyyən olunmuş vergi dərəcəsi ilə (20%) xalis təxirə salınmış vergi aktivləri/öhdəliyi	(2,752)	(9,322)
Təxirə salınmış vergi aktivləri / (öhdəliyi) dövrün əvvəlinə	(9,322)	7,944
II üzrə mənfəət mənfəət vergisi öhdəliyinə aid dəyişikliklər	6,570	(17,266)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə vergilər üzrə xərclərin və mühasibat mənfəətinin arasındakı mövcud olan münasibət aşağıda açıqlanıb:

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə
Vergidən əvvəlki mənfəət / zərər	(392,814)	693,838
Yerli vergi dərəcəsi ilə vergi	78,563	(138,768)
Daimi fərqlərin vergi effekti	(71,993)	(93,127)
3 illik vergidən azadolma effekti	-	4,830
Mənfəət vergisi xərci	6,570	(227,065)
Cari mənfəət vergisi xərci	-	(209,799)
Təxirə salınmış vergi öhdəliklərində dəyişikliklər	6,570	(17,266)
Mənfəət vergisi xərci	6,570	(227,065)

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparən bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə institutları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir. Bank tərəfindən aşağıdakı limitlər tətbiq edilir:

(1) bir borcalanın və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələbinin məbləğinin 100 faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olmadığı halda Bankın məcmu kapitalının 20 faizindən; və

(ii) kredit tələblərinin təminatının bazar dəyəri bu kredit tələblərinin məbləğinin 100 faizindən faizindən və daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər üzrə girovun bazar dəyəri 150 faizindən az olduğu halda Bankın məcmu kapitalının 7 faizindən;

(2) bütün iri kredit tələblərinin ümumi məbləği məcmu kapitalının 8 misindən çox olmamalıdır;

(3) Əlaqəli tərəflərə verilmiş kredit tələblərinin məbləği aşağıdakı normalardan çox olmamalıdır:

(i) Bankın məcmu kapitalının 20 faizindən; və

(ii) Onlar hüquqi şəxs olduqda Bankın məcmu kapitalının 10 faizindən; və ya

(iii) Onlar fiziki şəxs olduqda Bankın məcmu kapitalının 3 faizindən.

Bu əmsallar, Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablardan çıxarılan rəqəmlər əsasında hesablanır.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti hər rüb ARMB-nin limitlərindən başqa limitlər müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şərtlərində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Kredit Komitəsi, sonra isə İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir.

Kredit Departamenti müntəzəm olaraq bütün limitlərin qorunub saxlanmasını təmin edir və bəzi limitlərə (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) yeni kreditlərin verilməsindən əvvəl nəzarət edir.

Bankın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Bankın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Bankın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri Bankın Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənmiş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Müşahidə Şurası bütün kreditləri nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Kredit limitləri aşağıdakı kimidir:

- Biznes kreditləri (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 150,000 USD;
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər (36 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 50,000 USD;
- Depozitlərə əsaslanan – maksimum limit 400,000 USD;
- İran İslam Respublikasının Azərbaycanadakı idarələrində işləyən fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər maksimum limit-20,000 USD;
- Zamini olan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit-10,000 USD;
- Avtomobilin girov qoyulması şərti ilə avtomobil alınması məqsədilə verilmiş kreditlər – maksimum limit 10,000 USD

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Kreditlərin verilməsindən əvvəl Bank, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərinə, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlər üzrə monitoring borcalanın reytingini nəzərə alaraq, kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır. Bir çox hallarda planlaşdırılmış monitoring hər rüb aparılır. Bunun üçün borcalana əvvəlcədən 10 gün ərzində bildiriş göndərilir. Borcalan krediti ödəyə bilmədiyi təqdirdə 30 gün ərzində ikinci bildiriş göndərilir. Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay aparıldığına görə, bu Banka borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir. Ödənişlərin vaxtı gecikdirildiyi halda, Problemlı Kreditlər Şöbəsi tərəfindən əlavə monitoring keçirilir. Həmin Şöbə Bankın aktivlərinin təhlükəsizliyi və mümkün kredit riskləri və zərərlərin azaldılmasını təmin etmək məqsədilə, bütün kredit növləri üzrə monitoring aparır və monitoringin nəticələrinə dair xüsusi hesabat hazırlayaraq onu Bankın Kredit Komitəsinə təqdim edir. Kreditlərin böyük hissəsi üçün zəmanətlər və müxtəlif girov növləri (daşınmaz əmlak, əsas vəsaitlər, dövriyyədə olan mallar, və s.) şəklində təminat alınır.

Girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkətlər və girovun növü və verilmiş kreditin məbləğindən asılı olaraq Bankın peşəkar əməkdaşları tərəfindən aparılır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Kredit riskinin maksimum səviyyəsi. Bankın balans üzrə məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi, adətən balans hesabatında maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir. Balansdankənar maddələr, xüsusilə zəmanətlər üzrə kredit riskinin maksimal səviyyəsi öhdəliyin ümumi məbləğini əks etdirir. Bankın balansdankənar maddələr üzrə kredit riski 24saylı “Şərti Öhdəliklər” Qeydində açıqlanır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

					31 Dekabr 2012
	Maksimum Risk	Əvəzləşdirmə	Əvəzləşdirmə dən sonra xalis Risk	Alınmış Girovlar	Əvəzləşdirmədən və alınmış girovlardan sonra xalis Risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,070,736	-	24,070,736	-	24,070,736
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	33,390,396	-	33,390,396	15,500,000	17,890,396
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,398,126	-	4,398,126	4,398,126	-
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	2,897,701	-	2,897,701	-	2,897,701

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

Bank sektoru əsasən kredit risklərinə, mövcud maliyyə alətləri və şərti öhdəlikləri vasitəsilə məruz qalır. Bankın kredit riskləri əsasən Azərbaycan Respublikasında cəmlənmişdir. Bu risklərin, Bankın risklərin idarə edilməsi üzrə siyasətində göstərilən kredit limitləri ilə əlaqədar müddəaların pozulmamasından əmin olmaq məqsədilə mütəmadi olaraq monitorinq keçirilir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. İdarə Heyəti qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski. Xarici valyuta riski xarici valyuta dəyişikliklərinin maliyyə instrumentlərinin dəyərinə təsiri şəklində başa düşülür. Bank xarici valyuta məzənnə dəyişikliyinə maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin dövriyyəsinin vəziyyətinə yaradacağı enib qalxma təsirinə məruz qalır.

Hesabat dövrünün sonunda Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	AZN	USD	EUR	31 dekabr 2012 Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,480,659	13,369,606	9,220,471	24,070,736
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	11,251,699	15,233,661	6,905,036	33,390,396
Müştərilərə verilmiş kreditlər	842,277	3,477,441	78,408	4,398,126
Binalar və avadanlıqlar	4,292,846	-	-	4,292,846
Qeyri-maddi aktivlər	50,299	-	-	50,299
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	2,897,701	-	-	2,897,701
Gəlir vergisi aktivləri	141,515	-	-	141,515
Digər maliyyə aktivləri	100	-	180,456	180,556
Digər aktivlər	551,924	-	3,443	555,367
CƏMİ AKTİVLƏR	21,509,020	32,080,708	16,387,814	69,977,542
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	42,138	30,331,358	16,145,479	46,518,975
Müştəri hesabları	610,618	1,114,023	255,154	1,979,795
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	2,752	-	-	2,752
Digər maliyyə öhdəlikləri	21,751	1,806	3,489	27,046
Digər öhdəliklər	10	-	-	10
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	677,269	31,447,187	16,404,122	48,528,578
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTİ	20,831,751	633,521	(16,308)	21,448,964

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

	AZN	USD	EUR	31 Dekabr 2011 Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	3,037,161	13,927,175	7,882,536	24,846,872
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	15,705,337	13,951,200	10,178,000	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,025,561	3,122,757	53,356	4,201,674
Binalar və avadanlıqlar	4,407,813	-	-	4,407,813
Qeyri-maddi aktivlər	27,140	-	-	27,140
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	-	-
Gəlir vergisi aktivləri	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	100	79,775	176,996	256,871
Digər aktivlər	98,450	-	-	98,450
CƏMİ AKTİVLƏR	24,301,562	31,080,907	18,290,888	73,673,357
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara və digər maliyyə institutlarına				
ödəniləcək vəsaitlər	111,767	31,278,704	17,603,480	48,993,951
Müştəri hesabları	811,771	1,134,702	841,184	2,787,657
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	9,322	-	-	9,322
Digər maliyyə öhdəlikləri	14,978	4,019	23,780	42,777
Digər öhdəliklər	1,673	2,769	-	4,442
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	949,511	32,420,194	18,468,444	51,838,149
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTİ	23,352,051	(1,339,287)	(177,556)	21,835,208

Valyuta riski həssashlığı.

Kommersiya bank əməliyyatlarından yaranan xarici valyuta riskinə Bankın Əməliyyat Departamenti tərəfindən hər gün nəzarət olunur və bu risklər aşağıdakı qaydada idarə edilir:

- Hər bir xarici valyuta üzrə ARMB-nin müəyyən etdiyi açıq valyuta mövqeyi limitlərinin saxlanması;
- Hər bir valyuta üzrə xarici valyuta mövqeyinin səviyyəsi və bu valyutaların müvafiq likvidlik səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqənin monitorinqi;
- Xüsusilə ABŞ dolları, Avro kimi xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişkənlik meyllərinin proqnozlaşdırılması; və
- İxrac-idxal əməliyyatları ilə məşğul olan Bankın iri müştərilərinin fəaliyyəti və bank əməliyyatlarının təhlil edilməsi.

Həssaslıq analizləri, xarici əməliyyatlara borc verənin nominal valyutasından başqa valyutalarda verilən kreditləri də əhatə edir. Aşağıdakı cədvəl Bankın ABŞ dolları-nin AZN qarşısında 10%(31 dekabr 2011: 10%) və EUR-sunun AZN qarşısında 10% (31 dekabr 2011: 10%)artıb-azalma həssaslığını göstərir. Həssaslıq dərəcəsi xarici valyuta riski haqqında hesabatı daxili yuxarı rəhbərliyə təqdim edərkən istifadə olunur və rəhbərliyin xarici valyuta mübadiləsi dərəcələrinə qiymətləndirməsini özündə əks etdirir. Həssaslıq analizinə yalnız balansda qalan xarici valyutada olan maliyyə vəsaitləri daxildir. Maliyyə dövrünün sonunda bu vəsaitlərinin valyuta mübadilə məzənnəsindəki 2-10 % artıb-azalma fərqi ilə çevrilmə düzəlişi arasındakı fərq nəzərə alınaraq hesablamalar həyata keçirilir.

Bank Melli İran Bakı Filialı

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

(Azərbaycan Manatı ilə)

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Açıq valyuta mövqeyi limitləri. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydalarına uyğun olaraq, Bankın hər hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın məcmu kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2012-ci il tarixinə yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi limitlərinə riayət olunduğunu hesab edir. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi onun yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatları əsasında hesablanır və bu hesablama Bankın hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 Dekabr 2012-ci ildə		31 Dekabr 2011-ci ildə	
	Faiz Dərəcəsi 1%	Faiz Dərəcəsi -1%	Faiz Dərəcəsi 1%	Faiz Dərəcəsi -1%
Aktivlər:				
Banklardan alınacaq vəsaitlər	333,750	(333,750)	398,345	(398,345)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	43,981	(43,981)	42,017	(42,017)
Öhdəliklər:				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	465,131	(465,131)	(489,940)	489,940
Müştəri hesabları	5,827	(5,827)	(27,877)	27,877
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	848,689	(848,689)	(77,455)	77,455

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)****Coğrafi risk**

31 dekabr 2012-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17,945,073	-	6,125,663	24,070,736
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	33,390,396	-	-	33,390,396
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	3,996,346	-	401,780	4,398,126
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisyalər	2,897,701	-	-	2,897,701
Digər maliyyə aktivləri	180,556	-	-	180,556
Cəmi Maliyyə Aktivləri	58,410,072	-	6,527,443	64,937,515
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	51,157	-	46,467,818	46,518,975
Müştəri hesabları	436,329	-	1,543,466	1,979,795
Digər maliyyə öhdəliyi	27,046	-	-	27,046
Cəmi Maliyyə Öhdəlikləri	514,532	-	48,011,284	48,525,816
Xalis mövqe	57,895,540	-	(41,483,841)	16,411,699

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2011-cu il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar, binalar və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlara əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2012 və 2011-ci il tarixlərində Bankın risklər üzrə əhəmiyyətli konsentrasiyası olmamışdır.

Rəhbərlik hesabat tarixində məruz qaldığı risklər üzrə kəmiyyət göstəricilərini qiymətləndirərək risk konsentrasiyalarını müəyyən edir. Bu açıqlama, Bank daxilində əsas rəhbər işçilərə təqdim edilmiş məlumatlara əsaslanır və xarici valyuta, kredit və faiz riskləri üzrə konsentrasiya təhlillərini əks etdirir.

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	18,889,478	411	5,956,983	24,846,872
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	39,834,537	-	-	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,201,674	-	-	4,201,674
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	256,871	-	-	256,871
Cəmi Maliyyə Aktivləri	63,182,560	411	5,956,983	69,139,954
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	117,520	-	48,876,431	48,993,951
Müştəri hesabları	2,181,774	-	605,883	2,787,657
Digər maliyyə öhdəliyi	42,777	-	-	42,777
Cəmi Maliyyə Öhdəlikləri	2,342,071	-	49,482,314	51,824,385
Xalis mövqe	60,840,489	411	(43,525,331)	17,315,569

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün overnayt depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər və pul vəsaitləri vasitəsilə hesablaşmalar aparılan derivativ maliyyə vasitələri üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımi səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riskinin idarə edilməsi Bankın İdarə heyətinə həvalə edilib.

Bank əsasən digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdən, hüquqi /fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş depozitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması və həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi imkanına malik olmaq üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə sərmayə qoymağa çalışır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddətində yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan balans üzrə likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarətin aparılması. Bank likvidlik əmsalını ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq hər ay hesablayır. Həmin əmsal aşağıda göstərilir:

- Yüksək likvidli aktivlərin tələb edildikdə ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanan ani likvidlik əmsalı; 31 dekabr 2012-ci il tarixində bu əmsal 70.28% (2011: 71.37%) təşkil etmişdir.

ARMB-nin təlimatlarına əsasən Bank ani likvidlik əmsalını gündəlik orta likvid aktivlərin gündəlik orta likvid öhdəliklərə nisbəti kimi hesablayır. Bu əmsal Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablarından çıxarılan qalıqlara əsasən hesablanır.

Hesabat Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Hesabat Departamenti Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən banklardakı depozitlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Kredit Departamenti likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və mütəmadi olaraq standart və daha əlverişsiz bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər əsasında likvidlik üzrə həssaslıq testləri aparır. Kredit Departamentifunksiyaları aşağıdakılardır:

- i. ARMB-nin minimum likvidlik tələblərinə riayət edilməsi (aktiv və öhdəliklərin faiz nisbəti 30%-dən az olmamalıdır);
- ii. pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və lazım olduqda bu barədə APIK və İdarə Heyətinə hesabat verilməsi;
- iii. likvidlik konsentrasiyası riski baxımından iri əmanətçilərin monitorinqi;
- iv. lazım olduqda, orta və qısamüddətli borc vəsaitlərinin əldə edilməsi üçün daxili və beynəlxalq bazarlarda fəal iştirakın təmin edilməsi; və.
- v. Bankın kredit fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq pul vəsaitləri hərəkətinin monitorinqi

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

Bank31 dekabr 2012-ci il tarixinə aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,070,736	-	-	-	24,070,736
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	15,424	-	13,980,955	19,394,017	33,390,396
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	47,115	44,076	774,019	3,532,916	4,398,126
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisyalər	2,897,701				2,897,701
Digər maliyyə aktivləri	180,556				180,556
Cəmi Maliyyə Aktivləri	27,211,532	44,076	14,754,974	22,926,933	64,937,515
Öhdəliklər					
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	31,517,975	5,188,500	-	9,812,500	46,518,975
Müştəri hesabları	1,457,700	164,650	117,400	240,045	1,979,795
Digər maliyyə öhdəliyi	27,046	-	-	-	27,046
Cəmi Maliyyə Öhdəlikləri	33,002,721	5,353,150	117,400	10,052,545	48,525,816
31 dekabr 2012-ci il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	(5,791,189)	(5,309,074)	14,637,574	12,874,388	16,411,699
31 dekabr 2012-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	(5,791,189)	(11,100,263)	3,537,311	16,411,699	

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixində gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,846,872	-	-	-	24,846,872
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	700,000	11,893,300	14,857,700	12,383,537	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	233,685	283,870	1,178,063	2,506,056	4,201,674
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	256,871	-	-	-	256,871
Cəmi Maliyyə Aktivləri	26,037,428	12,177,170	16,035,763	14,889,593	69,139,954
Öhdəliklər					
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	37,172,302	-	106,075	11,715,574	48,993,951
Müştəri hesabları	1,987,517	139,820	565,530	94,790	2,787,657
Digər maliyyə öhdəliyi	42,777	-	-	-	42,777
Cəmi Maliyyə Öhdəlikləri	39,202,596	139,820	671,605	11,810,364	51,824,385
31 dekabr 2011-ci il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	(13,165,168)	12,037,350	15,364,158	3,079,229	17,315,569
31 dekabr 2011-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	(13,165,168)	(1,127,818)	14,236,340	17,315,569	

Bank rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakter daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "1 ayadək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

23 Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar Rəhbərlik öz təxminlərinə, daxili və peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi və mühakimələri şərh edərkən daha inandırıcı mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə nəzərdən keçirilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxa bilər. Bunun nəticəsində Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son bir təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2012-ci il tarixində Bankın binaları və avadanlıqları, yaxud hər hansı digər sahəsi ilə əlaqədar olaraq müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2012-ci il tarixində Bankın ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2011: sıfır).

Normativlərə və digər tələblərə uyğun hesablamlar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və Bankın aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət edib-etməməsini müəyyən edərkən mülahizələr irəli sürmüşdür. Bu mülahizələrə hesablamların aparılma metodları və bu cür xüsusi şərtlərə potensial uyğunsuzluq hallarının Banka təsiri daxildir. Rəhbərlik öz yanaşmasına və istifadə etdiyi qaydalara əsasən hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınan uyğunsuzluq hallarının maliyyə hesabatlarına təsirinin müəyyən edilməsi və nəzərə alınması düzgün şəkildə aparılmışdır. Əgər rəhbərliyin yanaşmasının düzgün olmadığı sübut olunarsa, Banka qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinəqədər qalan müddətə nəzarət edir.

Bank Melli İran Bakı Filialı

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

(Azərbaycan Manatı ilə)

23 Şərti Öhdəliklər (davamı)

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Məbləğ	Ədalətli Dəyər	Məbləğ	Ədalətli Dəyər
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	-	-	20,175	20,175
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri	-	-	20,175	20,175

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər. 31 dekabr 2012-ci il tarixində kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 128,234 AZN (2011: 20,175 AZN) təşkil etmişdir.

24 Kapitalın İdarə Edilməsi

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (“ARMB”) kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlığı əmsalının 12% həcmində saxlanması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın İdarə Heyətinin Sədri, Baş Mühəsib, Daxili Audit Departamentinin Direktoru və Müşahidə Şurasının Sədri tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 10,000,000 AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı”) minimum 12% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı”) minimum 6% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

ARMB-nin 25 iyul 2012-ci il tarixli 20/3 nömrəli qərarına əsasən 2014-cü il yanvarın 1-dən Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən banklar məcmu kapitalının minimum miqdarını 50 milyon manata qədər artırmalıdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2012-ci il tarixində Bank tərəfindən ARMB-nin kapitalın adekvatlığı əmsalına, habelə digər qanunvericilik normalarına riayət edildiyini hesab edir və 1 yanvar 2014-cü il tarixindən sonra da riayət edə biləcəyinə inanır.

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***25 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri**

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Bank tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,086,160	24,086,160	24,846,872	24,846,872
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	33,374,972	33,374,972	39,834,537	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,398,126	4,398,126	4,201,674	4,201,674
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	2,897,701	2,897,701	-	-
Digər maliyyə aktivləri	180,556	180,556	256,871	256,871
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində cəmi maliyyə aktivləri	64,937,515	64,937,515	69,139,954	69,139,954

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə Öhdəlikləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	46,518,975	46,518,975	48,993,951	48,993,951
Müştəri hesabları	1,979,795	1,979,795	2,787,657	2,787,657
Digər maliyyə öhdəlikləri	27,046	27,046	42,777	42,777
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində cəmi maliyyə öhdəlikləri	48,525,816	48,525,816	51,824,385	51,824,385

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***26 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kategoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi**

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZƏD"). "Mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin uçot zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
Maliyyə Aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,070,736	-	24,070,736
Nağd pul	554,270	-	554,270
ARMB-dəki qalıqlar	11,963,238	-	11,963,238
Müxbir hesablar	11,553,228	-	11,553,228
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	33,390,396	-	33,390,396
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,398,126	-	4,398,126
Korporativ kreditlər	3,108,415	-	3,108,415
Mənzil təmiri	1,375,346	-	1,375,346
Kənd təsərrüfatı kreditləri	-	-	-
İstehlak kreditləri	949,351	-	949,351
Ticarət və xidmət sektoruna verilmiş kreditlər	250,850	-	250,850
Tikinti sektoruna verilmiş kreditlər	41,280	-	41,280
Nəqliyyat və rabitə sektoruna verilmiş kreditlər	-	-	-
Avtomobil kreditləri	1,603,092	-	1,603,092
İstehsal sektoruna verilmiş kreditlər	1,006,474	-	1,006,474
Kredit kartları	-	-	-
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(3,936,682)	-	(3,936,682)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	2,897,701	-	2,897,701
Digər maliyyə aktivləri	180,556	-	180,556
Cəmi maliyyə aktivləri	64,937,515	-	64,937,515
Qeyri-maliyyə aktivləri	5,040,027	-	5,040,027
Cəmi aktivlər	69,977,542	-	69,977,542

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***26 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
Maliyyə Aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24,846,872	-	24,846,872
Nağd pul	550,577	-	550,577
ARMB-dəki qalıqlar	10,430,261	-	10,430,261
Müxbir hesablar	13,866,034	-	13,866,034
Digər banklar və maliyyə institutlarından almacaq vəsaitlər	39,834,537	-	39,834,537
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,201,674	-	4,201,674
Korporativ kreditlər	3,222,369	-	3,222,369
Mənzil təmiri	1,727,020	-	1,727,020
Kənd təsərrüfatı kreditləri	14,940	-	14,940
İstehlak kreditləri	1,009,431	-	1,009,431
Ticarət və xidmət sektoruna verilmiş kreditlər	1,418,220	-	1,418,220
Tikinti sektoruna verilmiş kreditlər	36,587	-	36,587
Nəqliyyat və rabitə sektoruna verilmiş kreditlər	3,468	-	3,468
Avtomobil kreditləri	986,419	-	986,419
İstehsal sektoruna verilmiş kreditlər	288,354	-	288,354
Kredit kartları	26,938	-	26,938
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(4,532,072)		(4,532,072)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	256,871	-	256,871
Cəmi maliyyə aktivləri	69,139,954	-	69,139,954
Qeyri-maliyyə aktivləri	4,533,403	-	4,533,403
Cəmi aktivlər	73,673,357	-	73,673,357

Bank Melli İran Bakı Filialı**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər***(Azərbaycan Manatı ilə)***27 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar**

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Bankın nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa da diqqət yetirilir.

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 Dekabr 2012		31 Dekabr 2011	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Müştərilərə verilmiş kreditlər		8,334,808		8,733,746
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	139,049		170,846	
Ehtimal edilən zərər üzrə ehtiyat		(3,936,682)		(4,532,072)
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	(2,781)		(3,417)	
Müştəri hesabları		1,979,795		2,787,657
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	9,806		-	

31 dekabr 2012 və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə olan digər öhdəliklər aşağıdakı kimidir:

Baş rəhbərliyə ödənişlər haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	31 Dekabr 2012	31 Dekabr 2011
Qısamüddətli ödənişlər - əmək haqqları və mükafatlar	124,050	106,864
Cəmi	124,050	106,864

31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il ərzində İdarə Heyətinin üzvlərindən ibarət olan baş rəhbərliyin əmək haqqı xərcləri maaş və müavinətlərdən ibarət olmuş və BMS 19 “İşçilərə verilən mükafatlar” Standartına uyğun olaraq qısamüddətli ödənişlər kimi təsnifləşdirilmişdir.

28 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat dövründən sonra açıqlanma üçün heç bir vacib əməliyyat qeydə alınmamışdır.